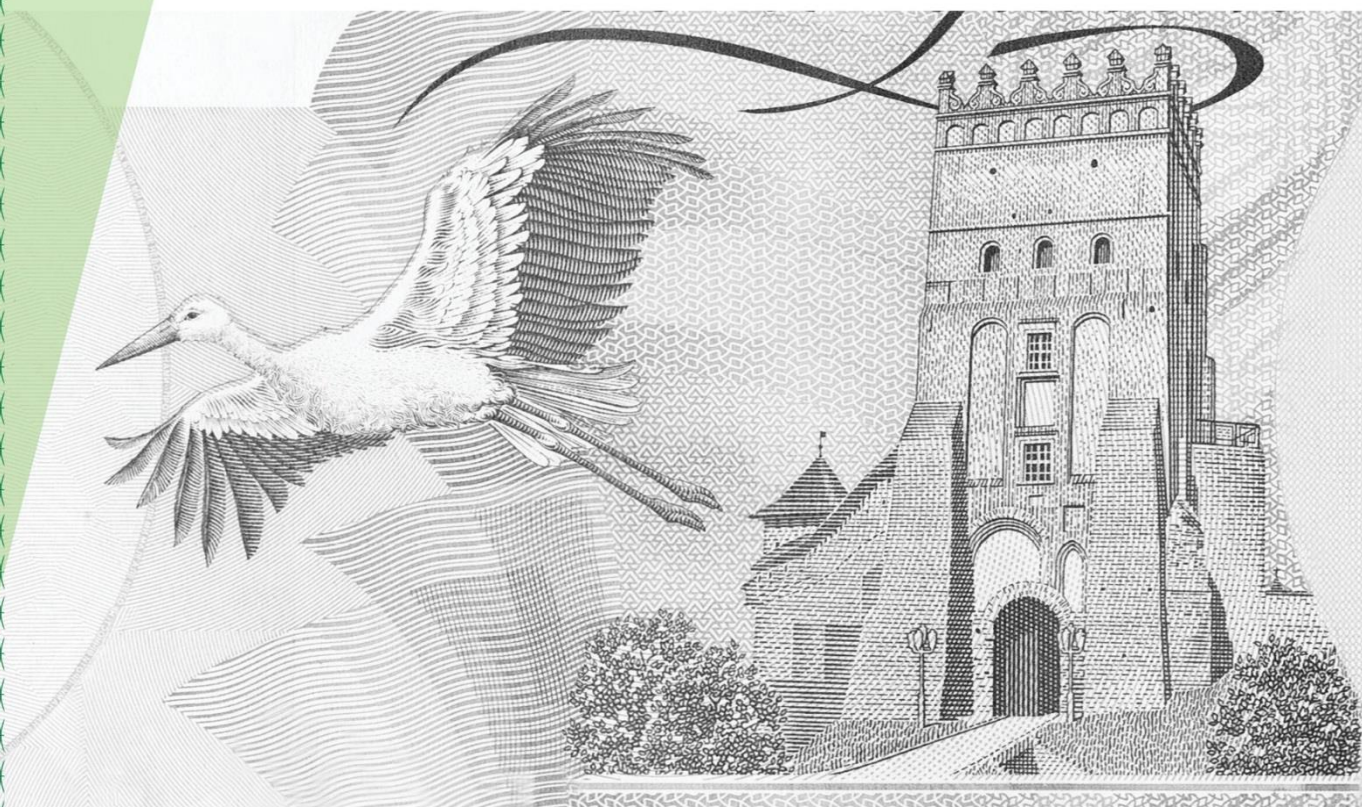

Національний
банк України

Макроекономічний та монетарний огляд

Липень 2018 року

ЗМІСТ

ГОЛОВНЕ	2
1. ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ.....	3
2. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ.....	4
2.1. ІНФЛЯЦІЯ	5
2.2. ЕКОНОМІЧНА АКТИВНІСТЬ	8
2.3. РИНОК ПРАЦІ	9
2.4. ФІСКАЛЬНИЙ СЕКТОР	11
2.5. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС.....	12
2.6. МОНЕТАРНИЙ СЕКТОР ТА ФІНАНСОВІ РИНКИ	13
АБРЕВІАТУРИ ТА СКОРОЧЕННЯ	17
ДОДАТКИ	

ГОЛОВНЕ

- **У липні 2018 року світова цінова кон'юнктура для українських експортерів трохи погіршилася** через помірне зниження цін на залізну руду та окремі зернові. На світових ринках стали спостерігатися низька ділова активність та млявий попит на тлі продовження торговельного протистояння між Китаєм та США і сезону дощів у Східній Азії. Ціни на зернові змінювалися різноспрямовано: погіршення прогнозів урожаю в окремих регіонах підтримувало зростання цін на пшеницю, натомість ціни на кукурудзу знижувалися через суттєве збільшення обсягів експорту з боку США. Ціни на нафту поступово знижувалися через збільшення пропозиції.
- **Умови на світових фінансових ринках для країн, ринки яких розвиваються, залишалися несприятливими.** Водночас тимчасове послаблення торговельних конфліктів підтримало зростання фондових індексів країн, ринки яких розвиваються, наприкінці липня, що також позначилося на певному зміцненні їхніх валют наприкінці місяця.
- **Із середини червня посилюється тиск і на обмінний курс гривні:** у червні офіційний курс гривні відносно долара США практично не змінився, а в липні девальвував на 2.2%. Стриманій динаміці курсу гривні сприяли все ще значно вищі, ніж минулого року, ціни на товари, що переважають в українському експорті, передусім на сталеву продукцію, та нарощування експорту продукції харчової промисловості. Помірним залишався вихід нерезидентів із ринку гривневих цінних паперів. Одночасно істотно збільшився приплив ПІІ (хоча лєвова його частка була результатом операцій із переоформлення боргу в статутний капітал банків) та сповільнилося зростання обсягів імпорту, вірогідно, через тимчасовий чинник – певне призупинення розмитнення імпортованих поставок на тлі схвалення урядом плану дій щодо боротьби з контрабандою. У результаті в червні сальдо зведеного платіжного балансу було близьким до нуля (+23 млн дол. США), однак через виплати кредитів на користь МВФ міжнародні резерви станом на кінець червня зменшилися до 18.0 млрд дол., або 3.1 місяця імпорту майбутнього періоду.
- **Зміцнення обмінного курсу гривні до валют країн ОПЕК України** через послаблення останніх до долара США **сприяло послабленню інфляції** завдяки зменшенню темпів зростання вартості імпортованих товарів, а також цін на товари та послуги зі значною імпортною складовою у собівартості. Разом із відчутним розширенням пропозиції продуктів харчування завдяки сприятливішим погодним умовам цього року і збільшенню обсягів імпорту це зумовило **суттєве сповільнення споживчої інфляції в червні 2018 року – до 9.9% р/р**. Базова інфляція також уповільнилася (до 9.0% р/р). Утім, її показник залишається високим, що свідчить про збереження значного інфляційного тиску. Це зумовлено насамперед розширенням споживчого попиту, який підтримують високі темпи зростання реальної заробітної плати (13% р/р) та соціальних виплат.
- Через збереження високого споживчого попиту, зниження зацікавленості інвесторів активами країн, ринки яких розвиваються, відтермінування отримання чергового траншу МВФ та все ще високі інфляційні очікування **на останньому засіданні з питань монетарної політики Правління НБУ прийняло рішення підвищити облікову ставку до 17.5% річних** (із 13 липня 2018 року). Посилення жорсткості монетарних умов було необхідне з огляду на посилення ризиків для наближення інфляції до цілі у 2019 році. На підвищення облікової ставки у липні відреагували зростанням процентні ставки за гривневими міжбанківськими кредитами та ОВДП. Незначні коливання роздрібних процентних ставок комерційних банків у червні відображали зміну кон'юнктури окремих сегментів грошово-кредитного ринку.
- **Зростання ІВБГ у червні та в цілому за II квартал 2018 року прискорилося (відповідно до 7.0% р/р та 4.3% р/р).** Одним із ключових чинників прискорення був ранній старт збору врожаю. Також у II кварталі поліпшилася ситуація в будівництві і транспорті. Однак темпи зростання промислового виробництва, попри сприятливу базу порівняння, порівняно з попереднім кварталом збільшилися несуттєво, а в червні порівняно з травнем – уповільнилися. Останнє було спричинено слабшими показниками в машинобудуванні, хімічній промисловості та виробництві коксу, які лише частково компенсувало відновлення зростання в металургії та прискорення зростання в харчовій промисловості. Крім того, у II кварталі дещо погіршилися показники в торгівлі, передусім оптовій. Попри певне уповільнення, темпи зростання роздрібною торгівлі залишалися доволі високими, що є свідченням збереження значного споживчого попиту.
- **У червні державний бюджет виконано з незначним дефіцитом (0.6 млрд грн), попри стрімке сповільнення зростання доходів** (до 14.7% р/р). Останнє стало наслідком зокрема менших обсягів сплачених НАК “Нафтогазом” дивідендів за 2017 рік та уповільнення зростання імпорту. Водночас зростання видатків також стрімко сповільнилося (до 19.8% р/р), зокрема за рахунок витрат на обслуговування внутрішнього боргу та соціальної складової. У червні й місцеві бюджети було виконано з дефіцитом (3.6 млрд грн), передусім унаслідок сповільнення зростання доходів. У результаті, у червні сформувався дефіцит зведеного бюджету (3.7 млрд грн), однак кумулятивне сальдо залишилося додатним.

1. ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ¹

У липні 2018 року світова цінова кон'юнктура для українських експортерів трохи погіршилася через помірне зниження середньомісячних цін на залізну руду та кукурудзу.

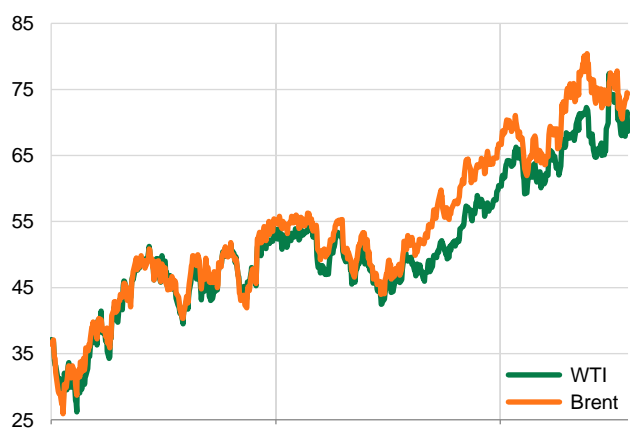
На світових ринках сталі спостерігалася низька ділова активність і млявий попит із боку країн Азії, Туреччини та Північної Африки. Після стрімкого зниження наприкінці червня, викликаного сезонним скороченням попиту на прокат, ціни на китайському ринку стабілізувалися на тлі очікувань щодо подальшого відновлення попиту, з одного боку, та зменшення обсягів виробництва сталі на півночі Китаю (у місті Таншань), з іншого. Зокрема, кілька металургійних комбінатів підтвердили отримання офіційних повідомлень від китайського уряду, в яких йдеться про необхідність обмеження в період з 01 липня до 31 серпня виробництва з метою зменшення рівня забруднення навколишнього середовища. До того ж, з 19 липня в ЄС набрали чинності квоти на імпорту виробів зі сталі, встановлені з метою попередження стрімкого зростання її пропозиції внаслідок часткової переорієнтації поставок з американського на європейський ринок, що в подальшому може негативно позначитися на цінах за його межами.

Обмеження пропозиції на ринку сталі призвело до скорочення попиту на залізну руду та, відповідно, до зниження її ціни, попри певну корекцію наприкінці місяця.

Світові ціни на зернові змінювалися різноспрямовано: на пшеницю – зростали, тоді як на кукурудзу – знижувалися. Після падіння у другій половині червня ціни на ринку пшениці відкоригувалися. Зменшення прогнозу врожаю в ЄС (насамперед у Німеччині та Польщі), Австралії та Росії, викликане посухою, було частково компенсоване зростанням пропозиції в США. Однак через сумніви щодо прогнозу рекордного врожаю в США, які сформувалися за попередніми підсумками огляду полів пшениці Wheat Quality Council, ціни наприкінці місяця стрімко зросли.

Ціни на нафту поступово знижувалися завдяки збільшенню її пропозиції

Світові ціни на нафту сортів Brent та WTI (дол./бар.)

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

Ціни на кукурудзу з початку липня знижувалися на тлі перегляду в бік підвищення обсягів виробництва у ЄС та США, а також запровадження зворотних імпорتنних тарифів Мексикою та Китаєм на кукурудзу й сою з США. Натомість в останній декаді липня затримки у зборі другого врожаю та збільшення вартості внутрішніх перевезень у Бразилії спричинили певне зростання цін на світових ринках.

Ціни на нафту в липні переважно знижувалися під впливом:

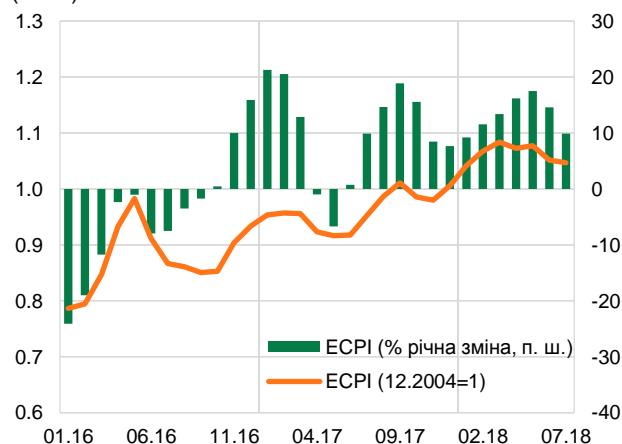
- відновлення роботи чотирьох портів у Лівії, які були захоплені військовими угрупованнями напередодні, що дасть змогу збільшити поставки нафти на 700 – 850 тис. бар. на добу;
- збільшення кількості бурових установок та видобутку в Північній Америці;
- заяви державного секретаря США Майка Помпео про можливість для деяких країн, як виняток, купувати нафту в Ірані навіть після запровадження Сполученими Штатами санкцій.

Водночас зниження цін стримувалося такими факторами: скороченням виробництва у Венесуелі, перебоями у видобуванні нафти в Північному морі через страйки працівників нафтових компаній, призупиненням Саудівською Аравією поставок Червоним морем після нападу повстанців на два танкери.

Ризики розгортання торговельних воєн були основним чинником, що визначав настрої на фінансових ринках. Зважаючи на можливість значного негативного впливу від запровадження тарифів Китаєм та США на країни, ринки яких розвиваються², умови на фінансових ринках для цієї групи країн залишалися несприятливими. Водночас послаблення торговельного конфлікту між США і ЄС та розробка Китаєм програми економічного стимулювання підтримали наприкінці липня зростання фондових індексів країн, ринки яких розвиваються, що також підтримало їхні валюти.

Попри певне погіршення світової цінової кон'юнктури для українських експортерів, загалом ціни залишаються вищими від торішніх

Індекс зміни світових цін на товари українського експорту (ЕСPI)

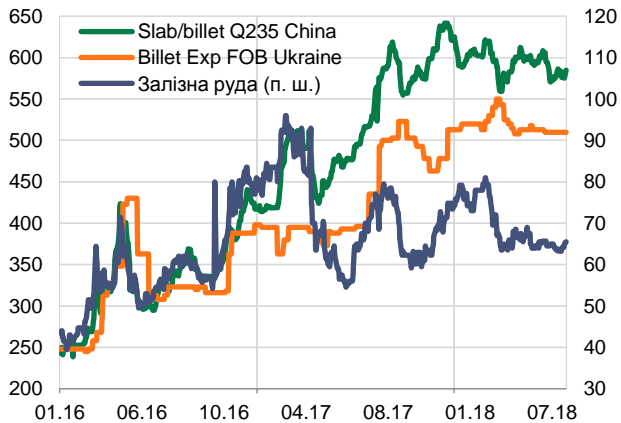
Джерело: розрахунки НБУ (попередні дані).

¹ Станом на 27.07.2018

² За оцінками IIF, більше 20% експорту Чехії та Словаччини підпадає під дію як китайських, так і американських обмежень, і більше 15% – експорту Угорщини та Мексики.

Низька ділова активність і стриманий попит утримували ціни на сталь та залізну руду на відносно стабільному рівні

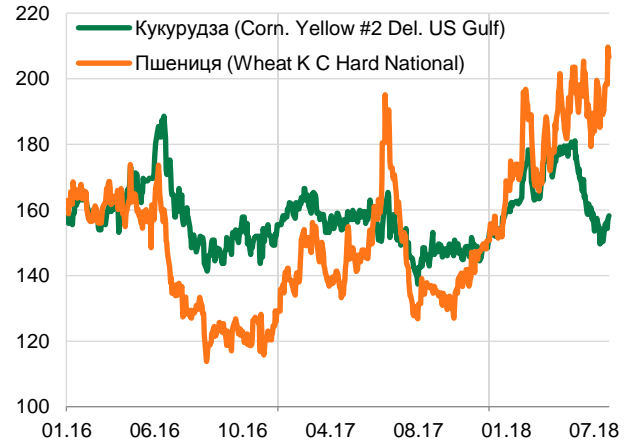
Ціни Китаю та України на окремі сталеві напівфабрикати, дол./т

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

Очікування щодо збільшення врожаю призвели до зниження цін на кукурудзу, тоді як ціни на пшеницю скоригувалися після падіння у червні

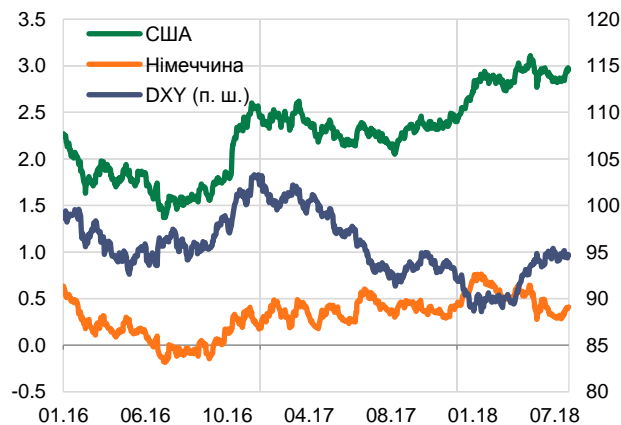
Світові ціни на зернові, дол./т

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

Фінансові умови для країн, ринки яких розвиваються, залишилися несприятливими в умовах нових очікувань щодо посилення монетарної політики ФРС

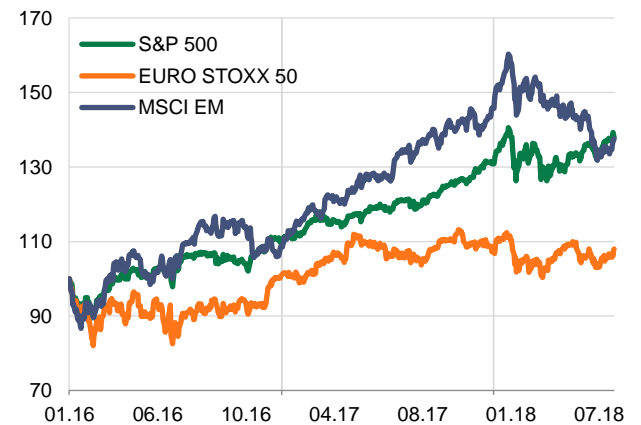
Дохідність 10-річних державних облігацій США та Німеччини, індекс долара США до кошика провідних валют (DXY)

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

Натомість позитивні фінансові результати провідних компаній підтримали зростання фондових індексів, у тому числі й MSCI

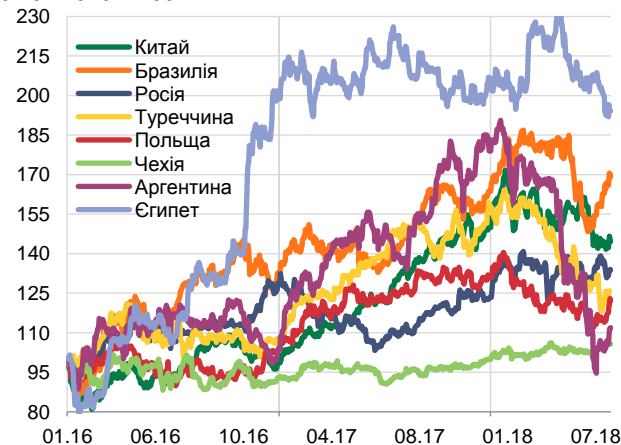
Індекси світового фондового ринку, 01.01.2016 = 100

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

Тимчасове послаблення торговельних воєн призвело до зростання фондових індексів більшості країн, ринки яких розвиваються, ...

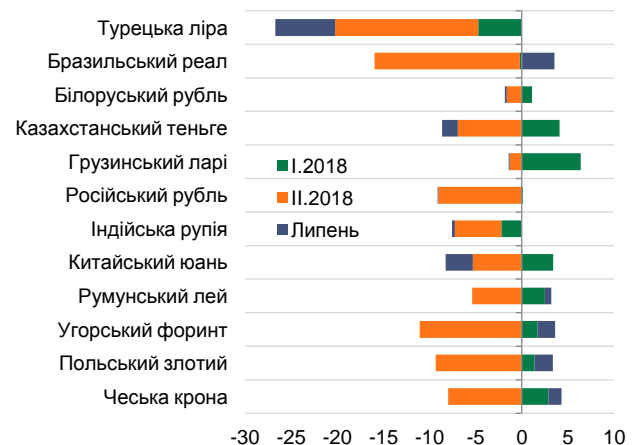
MSCI окремих країн, ринки яких розвиваються, 01.01.2016 = 100

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

...що також підтримало їхні валюти

Зміна обмінних курсів валют окремих країн, ринки яких розвиваються, до долара США, %, на кінець періоду

Джерело: Thomson Reuters Datastream, розрахунки НБУ.

2. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

2.1. Інфляція

У червні 2018 року споживча інфляція суттєво сповільнилася – до 9.9% у річному вимірі (порівняно з 11.7% р/р у травні). У місячному вимірі ціни не змінилися.

Подальше зниження інфляції в річному вимірі було очікуваним. Це відбулося переважно завдяки відчутному розширенню пропозиції продуктів харчування, у тому числі сирих, внаслідок більш сприятливих погодних умов цього року і збільшення імпорту. Крім того, на темпах зростання вартості імпортованих товарів, а також цін на товари та послуги зі значною імпортною складовою у собівартості сприятливо позначилося зміцнення обмінного курсу гривні, що зокрема було зумовлено жорсткою монетарною політикою Національного банку.

Базова інфляція в червні уповільнилася – до 9.0% р/р. Втім, її показник залишається високим, що свідчить про збереження значного інфляційного тиску. Це насамперед зумовлено розширенням споживчого попиту, який підтримують високі темпи зростання реальної заробітної плати та соціальних виплат.

Так, темпи зростання вартості послуг знизилися помірно (до 14.0% р/р). Активізація споживчого попиту зумовила прискорене зростання вартості деяких послуг (наприклад, туристичних послуг, послуг ремонту тощо). Водночас, з огляду на високу базу порівняння, і надалі зменшувалися темпи зростання тарифів на утримання будинків та прибудинкових територій (до 28.7% р/р).

Крім того, зміцнення обмінного курсу гривні як до долара США, так і до кошика валют країн-партнерів відобразилося на вартості імпортованих складових витрат. У результаті знизилися темпи зростання вартості послуг закладів особистого догляду, медичних послуг, кабельного телебачення, а також цін на непродовольчі товари (до 4.1% р/р) та окремі, переважно імпортовані, продукти харчування (наприклад, каву, морепродукти тощо). До того ж це разом зі зниженням темпів зростання цін на продукти харчування позначилося на вартості послуг закладів харчування.

Уповільнення зростання цін на сировину, у тому числі через розширення вітчизняної та імпортової пропозиції, а також зниження світових цін сприяло зниженню темпів зростання цін на вироби з м'яса (до 18.0% р/р) та молочні продукти (до 13.6% р/р), крім масла вершкового, на яке зберігався високий зовнішній попит. У результаті, темпи зростання цін на продукти харчування з високим ступенем оброблення помірно знизилися (до 11.2% р/р).

Темпи зростання цін на сирі продукти харчування в червні стрімко уповільнилися (до 5.2% р/р). Найбільший внесок у таке уповільнення мали ціни на овочі та фрукти, які знизилися порівняно з попереднім роком (відповідно на 12.9% р/р та 0.2% р/р). Зокрема, завдяки розширенню внутрішньої та імпортової пропозиції знизилися ціни на більшість овочів борщового набору (капуста, картопля, цибуля), а також овочі, вирощені з їхнього насіння (огірки, помідори). Також сприятливі погодні умови призвели до збільшення пропозиції ягід та відповідно уповільнення

зростання цін на них (до 1.4% р/р), а значна імпортна пропозиція зумовила падіння цін на банани та апельсини (на 17.0% р/р та 19.4% р/р відповідно). Крім того, зниження світових цін на м'ясо сприяло уповільненню зростання цін на ці продукти в Україні (до 15.7% р/р). Темпи зростання цін на молоко також дещо знизилися (до 16.4% р/р).

Водночас вищими темпами зростали ціни на яйця (53.8% р/р), насамперед через збільшення експорту в попередні місяці, а також на моркву та буряк (61.0% та 62.0% р/р відповідно) через обмежену пропозицію в міжсезоння та спекотну погоду.

Зростання адміністративно регульованих цін залишилося майже без змін (13.2% р/р). Зокрема, прискорилося зростання вартості послуг залізничного транспорту (до 15.7% р/р) внаслідок підвищення тарифів на пасажирські перевезення з 30 травня 2018 року. Попри сповільнення, ціни на тютюнові вироби надалі зростали високими темпами (26.2% р/р). Натомість меншими темпами зростали ціни на алкогольні напої та хліб, а також тарифи на послуги водопостачання та каналізації.

Зростання цін на паливо прискорилося (до 18.1% р/р) через стрімке підвищення світових цін на нафту.

У червні 2018 року зростання індексу цін виробників прискорилося (до 18.4% р/р з 16.5% р/р у травні). У місячному вимірі промислова інфляція становила 1.1%.

У червні тривало прискорення зростання цін у добувній промисловості (до 25.0% р/р). Так, на тлі прискорення зростання світових цін збільшилися темпи зростання цін у добуванні металевих руд (29.2% р/р) та добуванні сирової нафти та природного газу (до 18.0% р/р). Відповідно ці тенденції позначилися на наступних ланках виробничого процесу. Так, зростання цін у металургії дещо прискорилося (до 18.6% р/р), а у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення збереглися високі темпи зростання (25.0% р/р). Крім того, незначне прискорення зростання цін на світових ринках добрив відобразилося у прискоренні зростання цін у виробництві хімічної продукції (до 8.5% р/р).

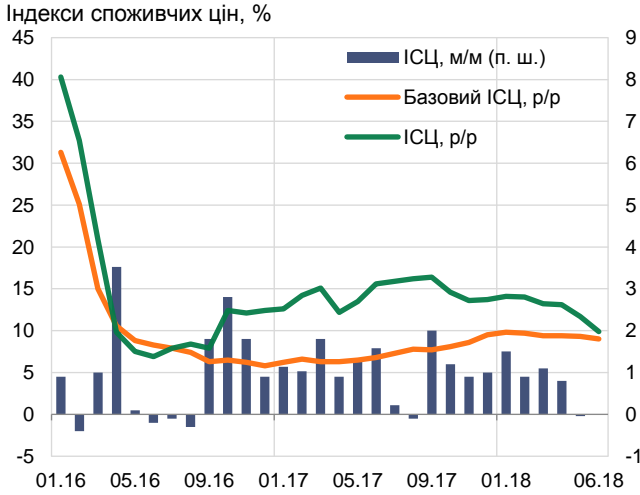
Чергове підвищення НАК “Нафтогаз” у червні тарифів на постачання природного газу для промислових споживачів на тлі тенденцій на світових ринках енергоносіїв призвело до збільшення темпів зростання вартості постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (до 28.1% р/р).

Крім того, збільшення попиту з боку інших секторів економіки, серед інших чинників, позначилося на прискоренні зростання цін у виробництві автотранспортних засобів (до 20.8% р/р).

Водночас зростання цін у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів уповільнилося (до 9.6% р/р). Це відбулося передусім на тлі сповільнення зростання цін у виробництві м'ясних продуктів (до 13.6% р/р), що відбулося завдяки розширенню пропозиції імпортової сировини. Крім того, поглибилося падіння у виробництві цукру (до 21.8%

р/р). Водночас вищими темпами зростали ціни у виробництві молочних продуктів (14.2% р/р) на тлі високого зовнішнього попиту та у виробництві напоїв (16.5% р/р).

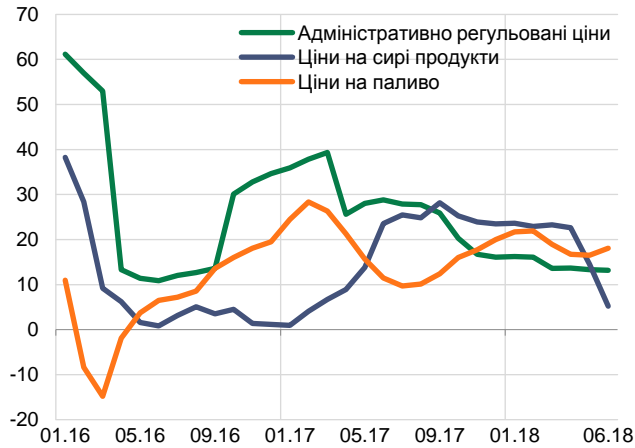
У червні 2018 року споживча та базова інфляція знизилася

Джерело: ДССУ.

Основним чинником зниження темпів небазової інфляції стало стрімке сповільнення зростання цін на сири продукти...

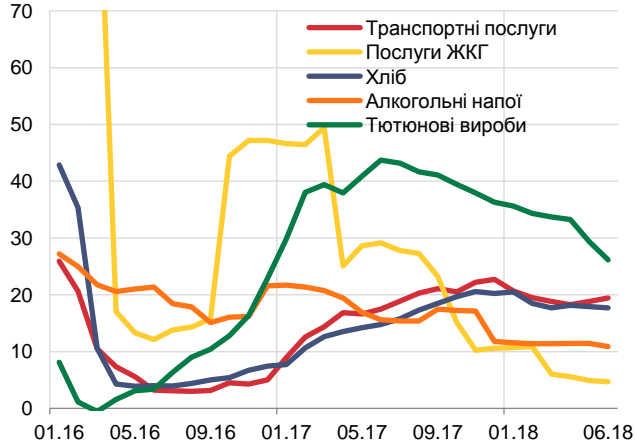
Основні компоненти небазового ІСЦ, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Прискорення зростання вартості залізничних перевезень стримувало уповільнення адміністративно регульованої інфляції

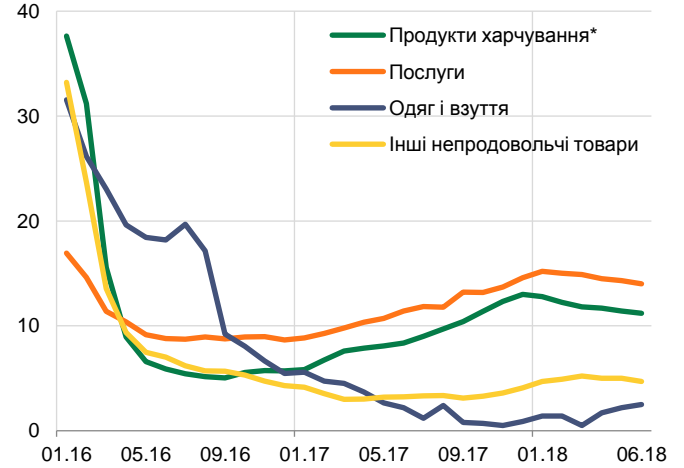
Компоненти адміністративно регульованих цін, % р/р

Джерело: ДССУ.

Зміцнення НЕОК гривні сприяло уповільненню зростання імпортованих складових собівартості та компенсувало вплив активізації споживчого попиту

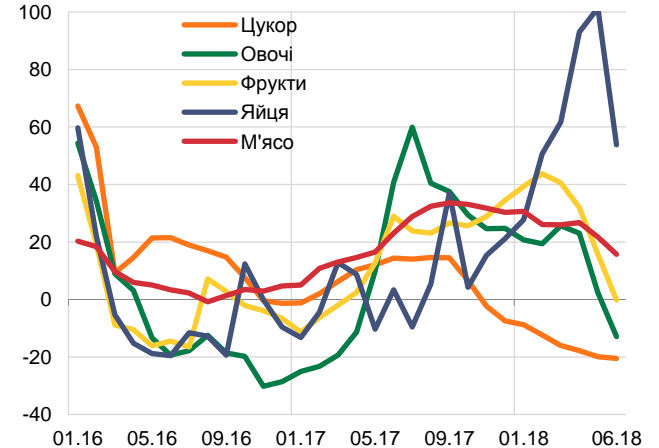
Основні компоненти БІСЦ, % р/р

*З високим ступенем оброблення.
Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

...що відбувалося завдяки розширенню пропозиції на тлі збільшення імпорту та сприятливих погодних умов

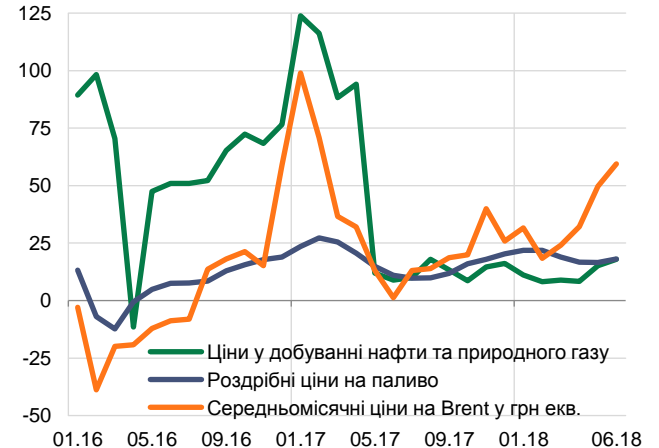
Ціни на окремі сири продукти, % р/р

Джерело: ДССУ.

Зростання цін на паливо прискорилося через більш стрімке підвищення світових цін на нафту

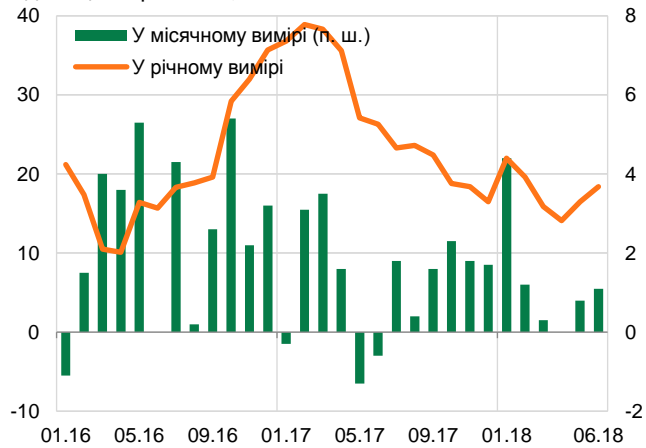
Індекс цін на паливо, %

Джерело: ДССУ.

У червні 2018 року зростання індексу цін виробників пришвидшилося...

Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ.

...передусім на тлі прискорення зростання цін в добувній промисловості,...

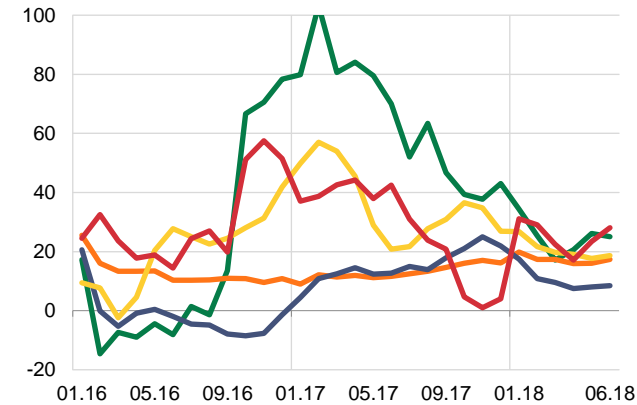
Ціни в добувній промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

... позначилося й на темпах зростання цін у переробній промисловості. Підвищення тарифів на газ для промисловості стимулювало зростання цін в енергетичному секторі

Ціни в окремих галузях промисловості, % р/р

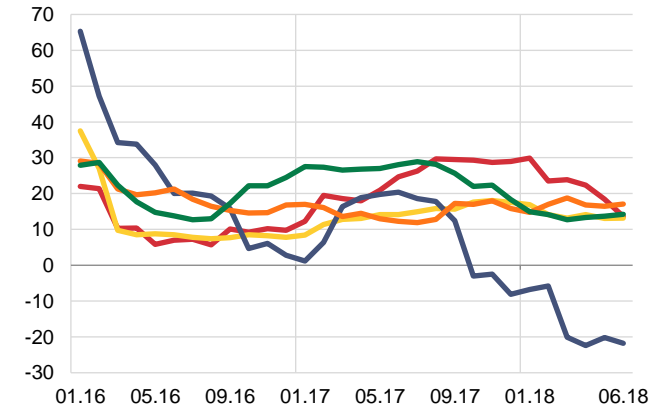

— Вир-во коксу та нафтопродуктів
— Машинобудування
— Хімічне вир-во
— Металургія
— Е/е, газ, пар та конд. повітря

Джерело: ДССУ.

Натомість завдяки сповільненню зростання цін у виробництві м'ясних продуктів та прискоренню падіння у виробництві цукру знизилися темпи зростання цін у харчовій промисловості

Ціни в підгалузях харчової промисловості, % р/р

— Вир-во м'яса та м'ясних продуктів
— Вир-во хліба і борошняних виробів
— Вир-во цукру
— Вир-во напоїв
— Вир-во молочних продуктів

Джерело: ДССУ.

2.2. ЕКОНОМІЧНА АКТИВІСТЬ³

Зростання ІВБГ у червні та в цілому за II квартал 2018 року прискорилося (відповідно до 7.0% р/р та 4.3% р/р). Цьому сприяло істотне зростання виробництва продукції рослинництва, збільшення темпів приросту обсягів виробництва в промисловості та поживлення у будівництві.

Ранній старт посівної сприяв істотному зростанню обсягів збору врожаю сільськогосподарських культур, зокрема пшениці та ячменю. У цілому зростання індексу продукції рослинництва становило 81.9% р/р у червні, а за січень – червень 2018 року індекс сільськогосподарської продукції становив 11.4% р/р. У II кварталі поліпшилися показники тваринництва завдяки птахівництву. Зокрема значно прискорилися обсяги вирощування птиці (до 8.7% р/р), вищими темпами зростало виробництво яєць (3.1% р/р). Однак тривало падіння обсягів виробництва молока, передовсім за рахунок господарств населення, що пов'язано з подальшим скороченням поголів'я корів⁴.

Попри сприятливу базу порівняння, пов'язану з впливом припинення торгівлі з НКТ на показники виробництва минулого року, зростання промисловості в червні уповільнилося (до 2.2% р/р порівняно з 2.5% р/р у травні), а темпи зростання за II квартал дещо збільшилися порівняно з попереднім кварталом (відповідно 2.6% р/р та 2.4% р/р).

Уповільнення зростання промислового виробництва в червні зумовлено зниженням темпів зростання у переробній промисловості та постачанні електроенергії. Зокрема очікуване відновлення зростання в металургії (3.3% р/р) та прискорення зростання у харчовій промисловості (до 0.7% р/р) було переважене істотним сповільненням темпів зростання машинобудування (до 4.8% р/р), хімічної промисловості (до 30.3% р/р) та виробництва коксу (до 0.3% р/р).

Слабші показники в машинобудуванні спричинені нижчими темпами зростання у виробництві автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів (17.3% р/р). Вагомим був вплив і значного поглиблення спаду у виробництві комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (до 22.5% р/р), що зумовлено здебільшого ефектом високої бази порівняння.

Уповільнення зростання хімічної промисловості значною мірою було наслідком тимчасового припинення виробництва окремих видів продукції у середині червня через проблеми з сировиною.

Натомість драйверами прискорення зростання в харчовій промисловості були відновлення високих темпів зростання

виробництва тютюнових виробів (14.8% р/р порівняно з падінням на 23.7% р/р у січні–травні 2018 року) та значне сповільнення темпів скорочення виробництва курятини (до 2.5% р/р) на тлі значних обсягів її експорту.

Повернення в додатну площину річних темпів зростання обсягів металургійного виробництва відбулося як унаслідок низької бази порівняння минулого року, так і завдяки нарощуванню виробництва на окремих металургійних заводах після проведення капітального ремонту.

Крім того, знизилися темпи падіння в добувній промисловості (до 0.6% р/р) за рахунок відновлення зростання в добуванні металевих руд (0.7% р/р) та уповільнення спаду в добуванні нафти і природного газу (до 0.6%).

У II кварталі відбулася інтенсифікація будівельної активності (4.9% р/р), найбільшою мірою – будівництва інженерних споруд, що частково може пояснюватися активізацією розвитку дорожньо-транспортної інфраструктури в умовах нарощування капітальних видатків бюджету.

Поліпшилася також ситуація в транспортній галузі. Зокрема, прискорилося зростання пасажирообороту (до більш як 7% р/р) значною мірою завдяки авіаційному транспорту⁵. Також уповільнилося падіння обсягів вантажообороту (до 1.7% р/р). Це відбулося завдяки зростанню вантажоперевезень трубопровідним транспортом (1.1% р/р порівняно з падінням 12.4% р/р у I кварталі), зокрема за рахунок уповільнення спаду транзиту газу. Проте у II кварталі поглибився спад у обсягах залізничних вантажоперевезень (до 4.2% р/р), що було зумовлено погіршенням стану рухомого складу, а також акціями соціального протесту в окремих виробничих підрозділах.

У II кварталі обсяги роздрібного товарообороту продовжували зростати доволі високими темпами, підтримувані зростанням реальної заробітної плати і поліпшенням споживчих настроїв населення⁶. Однак зростання дещо сповільнилося (приблизно до 5% р/р), зокрема на тлі менш сприятливої бази порівняння минулого року.

Істотне сповільнення зростання оптового товарообороту в II кварталі (до 1.3% р/р) відбулося на тлі послаблення показників зовнішньої торгівлі. Зокрема, прискорилося падіння обсягів експорту зернових через вичерпання запасів, істотно низився експорт руди та уповільнилося зростання імпорту вугілля.

³ Для II кварталу 2018 зміна до відповідного кварталу попереднього року – розрахунки НБУ на основі даних ДССУ.

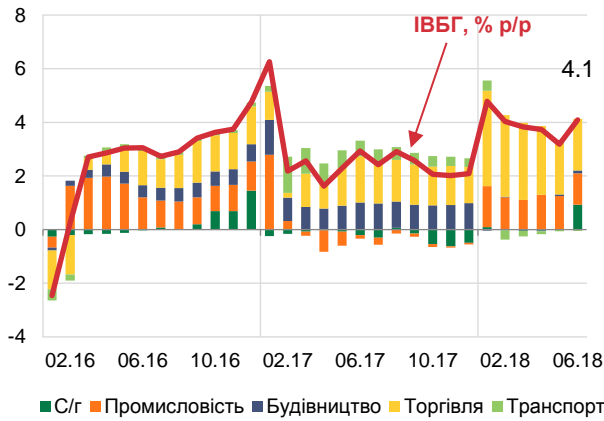
⁴ Станом на перше липня у господарствах населення поголів'я корів знизилася на 4.4% р/р (76.4% усіх корів вирощується саме господарствами населення).

⁵ Зокрема, у червні суттєво наростили пасажиропотік такі міжнародні аеропорти, як Львів (на 50.2% р/р), Харків (на 38% р/р) та Бориспіль (на 18% р/р), значною мірою за рахунок збільшення кількості міжнародних чартерних рейсів.

⁶ За даними GfK, у червні індекс споживчих настроїв населення сягнув найбільшого за останні декілька років значення.

Прискоренню зростання ІВБГ як у червні порівняно з травнем, так і в січні – червні (до 4.1% р/р) порівняно з січнем – березнем сприяло...

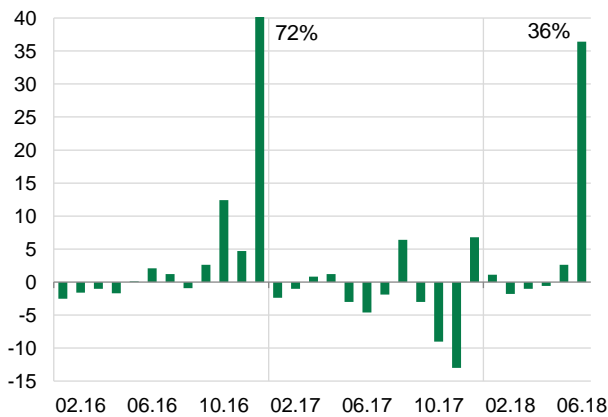
Внески в кумулятивну річну зміну ІВБГ, в.п.

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Обсяги с/г виробництва суттєво зросли завдяки рослинництву, що було зумовлено раннім стартом збору врожаю

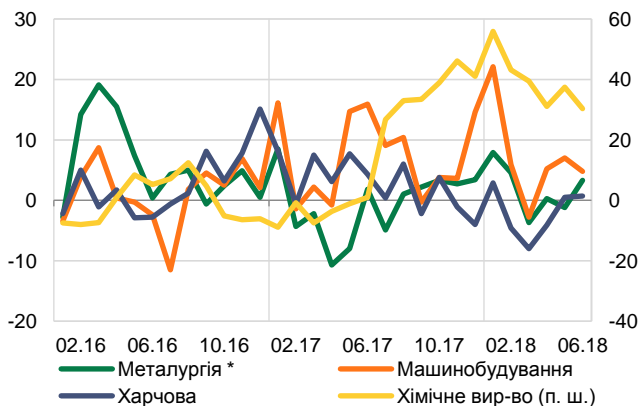
Індекс сільськогосподарської продукції, % р/р

Джерело: ДССУ.

...що частково компенсували відновлення зростання в металургії та вищі темпи зростання в харчовій промисловості

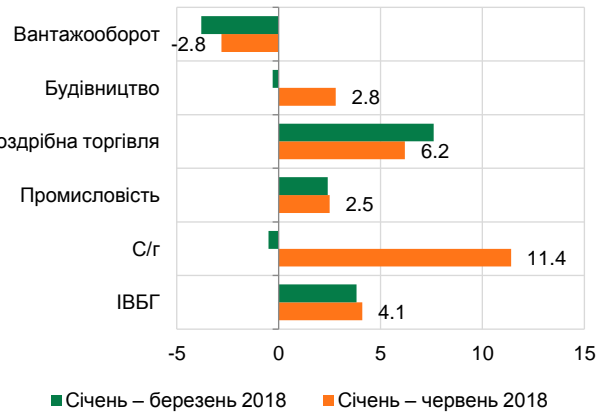
Випуск в основних галузях промисловості, % р/р

* - Включає як металургію, так і вир-во готових металевих виробів
Джерело: ДССУ.

...істотне зростання виробництва сільськогосподарської продукції, прискорення зростання у промисловості і поживлення у будівництві

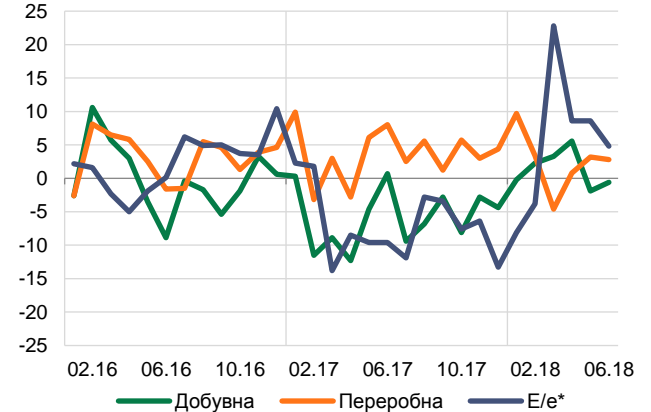
Випуск в окремих видах діяльності, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Уповільнення зростання промислового виробництва у червні було викликане переважно зменшенням темпів зростання у машинобудуванні, хімічній промисловості та виробництві коксу,...

Вир-во в основних видах промисловості, % р/р

* - Включає постачання електроенергії, газу, пари та кондиц. повітря
Джерело: ДССУ.

Рушієм прискореного зростання у харчовій промисловості були істотно нижчі темпи скорочення виробництва м'яса та стрімке зростання виробництва тютюнових виробів

Випуск в основних видах харчової промисловості, % р/р

* - Включає кури, курчата (тушки) свіжі чи охолоджені
Джерело: ДССУ.

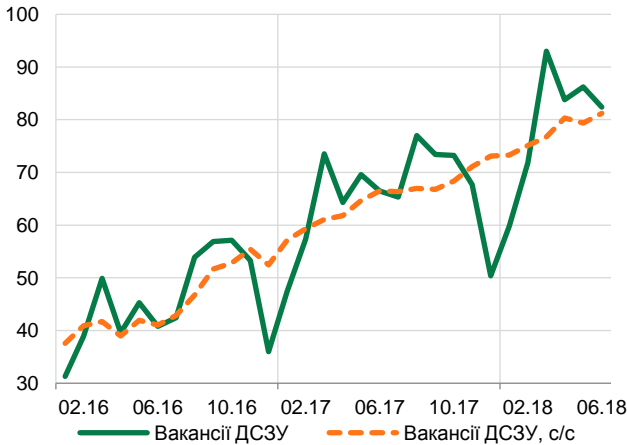
2.3. РИНОК ПРАЦІ

На ринку праці зберігався високий попит на робочу силу, про що свідчили сезонно скориговані показники кількості вакансій за даними ДСЗУ. У річному вимірі (станом на 1 липня 2018 року) потреба підприємств у працівниках залишалася значно вищою, ніж рік тому (на 23.8%), хоча такий показник поряд з іншими факторами відображав і більшу кількість підприємств, які співпрацювали зі службою зайнятості, цього року порівняно з минулим. Як і в попередні періоди, за даними ДСЗУ, значним попитом користувалися працівники робітничих спеціальностей та найпростіших професій (57% усіх вакансій). Порівняно з червнем 2017 року відчутно збільшилася потреба в працівниках сільського господарства, що, серед інших чинників, могло бути пов'язано з більш раннім початком збирання зернових культур порівняно з минулим роком.

Високий попит на робочу силу разом із наявними диспропорціями на ринку праці та інтенсивними міграційними процесами продовжували підтримувати

У червні 2018 року попит на робочу силу залишався високим

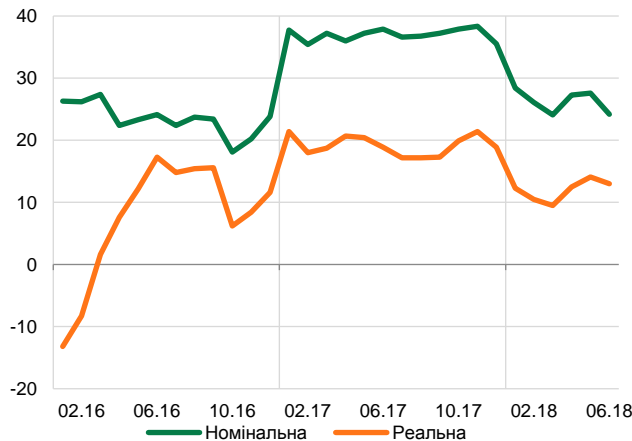
Кількість вакансій у ДСЗУ, тис. осіб

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

... що разом із інтенсивними міграційними процесами підтримувало високі темпи зростання номінальної та реальної заробітної плати

Заробітна плата, % р/р

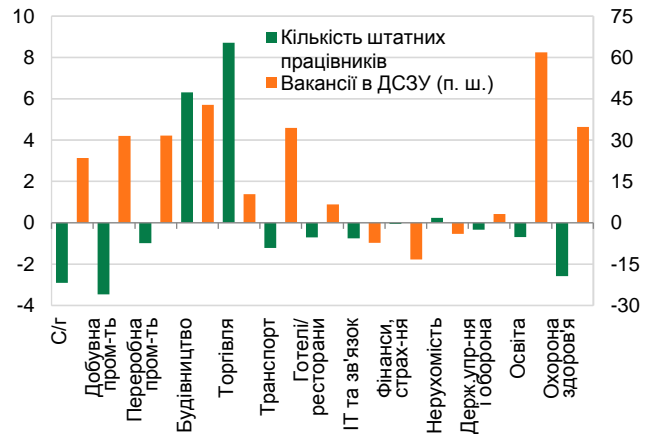
Джерело: ДССУ.

зростання заробітних плат. Так середня заробітна плата (нарахована в розрахунку на одного штатного працівника) у номінальному та реальному вимірах у червні 2018 року зросла відповідно на 24.2% р/р та 13% р/р.

Протягом травня-червня 2018 року суттєво зросла кількість ДГ, які звернулися за субсидіями, та відповідно знизилася кількість ДГ, що отримували субсидії (у червні 2018 року – до 1.6 млн). Це було пов'язано з процесом перепризначення субсидій згідно з новим порядком призначення житлових субсидій⁷, відповідно до якого більшості ДГ, які претендують на отримання субсидії, необхідно подати нові заяви та декларації про доходи. Однак кількість ДГ, які звернулися за субсидіями в травні-червні 2018 року, була нижчою, ніж рік тому (на 36.7%), зокрема завдяки зростанню заробітних плат і пенсій.

Попри збільшення кількості штатних працівників в окремих секторах, на ринку праці зберігаються значні диспропорції між попитом і пропозицією робочої сили...

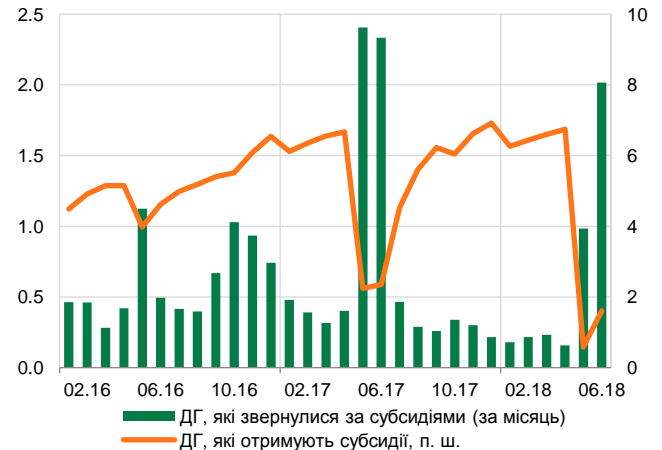
Кількість штатних працівників та вакансій в ДСЗУ, % р/р

Джерело: ДСЗУ, ДССУ, розрахунки НБУ.

Кількість субсидіантів у травні-червні 2018 року порівняно з квітнем суттєво знизилася внаслідок зміни порядку призначення субсидій

ДГ, які звернулися та які отримують субсидії на оплату послуг ЖКГ, млн од.

Джерело: ДССУ.

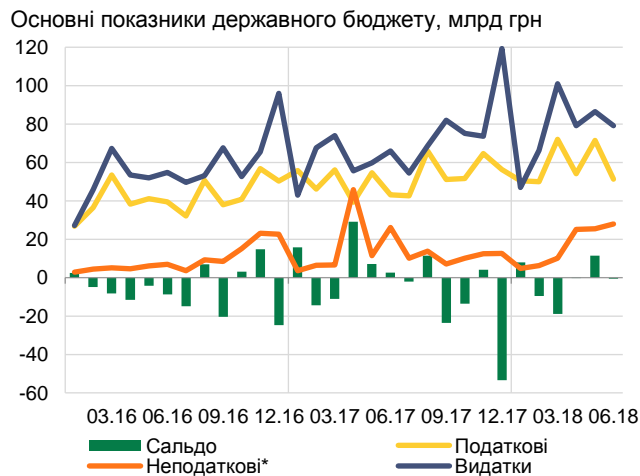
⁷ Постанова КМУ від 27.04.2018 № 329.

2.4. ФІСКАЛЬНИЙ СЕКТОР

У червні 2018 року державний бюджет виконано з незначним дефіцитом (0.6 млрд грн) попри стрімке сповільнення зростання доходів (до 14.7% р/р з 46.8% р/р у травні).

Темпи зростання доходів знизилися за рахунок як податкових, так і неподаткових надходжень. Уповільнення останніх пов'язано насамперед із передбачувано меншими обсягами сплачених **НАК "Нафтогаз" дивідендів за 2017 рік** та пов'язаних з цим податкових платежів. Водночас податкові надходження перебували передусім під впливом зниження темпів зростання імпорту товарів, адже частка податків та зборів, що залежать від імпорту, у 2017 році становила близько 50% усіх податкових надходжень. Натомість стійкими темпами продовжили зростати надходження від ПДФО, а поліпшення показників виробництва підакцизних товарів, зокрема тютюнових виробів, сприяло прискоренню зростання надходжень від акцизного податку. Також збереглися досить відчутні темпи зростання загальних надходжень від ПДВ, у тому числі на тлі прискорення зростання економічної активності та нижчих обсягів відшкодування порівняно з середньомісячними обсягами в січні – травні.

Дефіцит державного бюджету сформувався внаслідок стрімкого сповільнення зростання доходів...

Джерело: ДКСУ, розрахунки НБУ. * Неподаткові вкл. також інші доходи

Зростання видатків уповільнилося зокрема через менші витрати на обслуговування внутрішнього боргу

Внески в річну зміну видатків державного бюджету, в. п.

Джерело: ДКСУ, розрахунки НБУ.

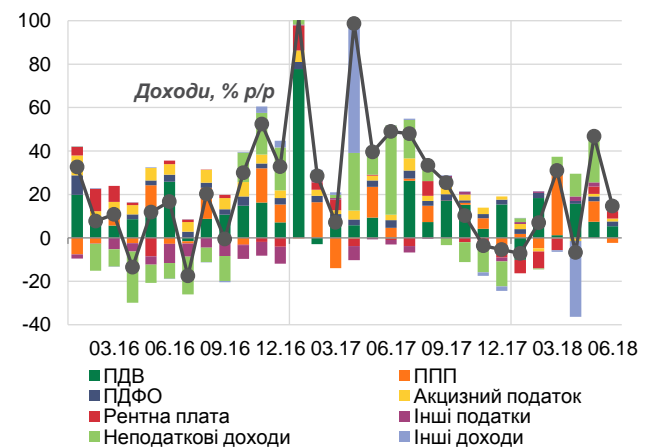
Значно нижчими темпами у червні зростали й видатки (на 19.8% р/р порівняно з 44.7% р/р у травні). Це відбулося через очікуване зменшення витрат на обслуговування боргу, передусім внутрішнього. Сповільнилося зростання видатків на соціальне забезпечення (зокрема через сезонно вищі надходження від ЄСВ до ПФУ) та придбання товарів і послуг. Однак і надалі високими темпами зростали витрати на оплату праці та капітальні видатки.

У червні місцеві бюджети виконано з дефіцитом (3.6 млрд грн) через вищі темпи зростання видатків порівняно з доходами. Зростання доходів сповільнилося (до 15.9% р/р) за рахунок як офіційних трансфертів, так і власних надходжень. Зростання видатків також суттєво сповільнилося (до 21.8% р/р з 37.9% р/р у травні) передусім за рахунок витрат на соціальне забезпечення (в основному на пільги та субсидії через тимчасове зниження кількості субсидіантів) та придбання товарів і послуг, а також капітальних видатків.

Зведений бюджет у червні виконано з дефіцитом (4.2 млрд грн), однак за підсумками періоду збереглося значне додатне сальдо.

...через менші обсяги перерахованих дивідендів НАК "Нафтогазом" та пов'язаних із цим податків, а також зниження темпів зростання імпорту

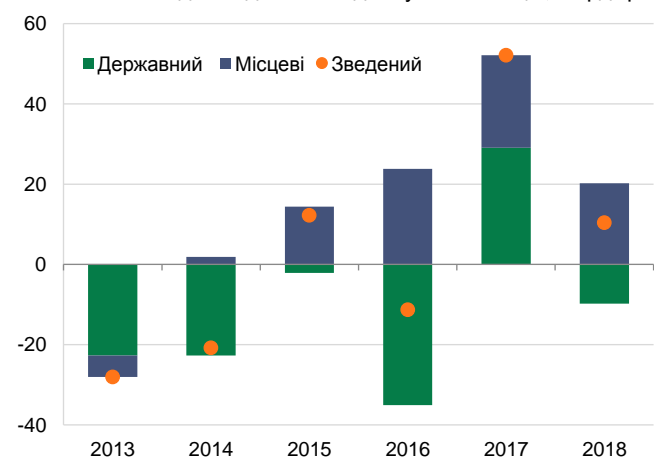
Внески в річну зміну доходів державного бюджету, в. п.

Джерело: ДКСУ, розрахунки НБУ.

Попри від'ємне сальдо бюджетів усіх рівнів у червні зберігся кумулятивний профіцит зведеного бюджету

Показники сальдо зведеного бюджету за 6 місяців, млрд грн

Джерело: ДКСУ, розрахунки НБУ.

2.5. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

Поточний рахунок у червні було зведено з незначним дефіцитом (0.1 млрд дол.). Дефіцит торгівлі товарами порівняно з травнем дещо звузився (до 0.8 млрд дол.) через істотніше сповільнення зростання обсягів імпорту товарів порівняно з експортом. Водночас погіршилося сальдо торгівлі послугами.

Зростання обсягів експорту товарів у червні дещо сповільнилося (до 11.5% р/р з 13.5% р/р у травні) за рахунок продукції машинобудування та хімічної промисловості. Зокрема знизилися темпи зростання обсягів експорту машинобудування (до 1.9% р/р) насамперед через скорочення поставок турбореактивних двигунів та залізничних вагонів до Росії. Суттєво сповільнилося зростання експорту хімічної продукції (до 22.6% р/р), зокрема через вичерпання ефекту низької бази порівняння для окремих хімічних заводів.

Основний внесок у зростання обсягів експорту забезпечували поставки металургійної продукції, зростання яких прискорилося (до 35.2% р/р). Цьому сприяло як збільшення фізичних обсягів експорту чорних металів (на 19.9% р/р) завдяки завершенню ремонтних робіт на окремих металургійних заводах, так і збереження високих світових цін.

Крім того, уповільнилося падіння експорту продовольчих товарів (до 0.4% р/р). Зокрема цьому сприяв ранній початок збиральної кампанії, завдяки чому істотно поліпшилися показники експорту зернових культур (падіння уповільнилося до 4.9% р/р). Крім того, прискорилося зростання обсягів експорту м'яса до 21.6% р/р насамперед завдяки подальшому нарощуванню поставок курятини. Останнє відбулося на тлі [рішення Єврокомісії про вилучення окремих компаній Бразилії з виробництва м'яса, переважно птиці, зі списку підприємств, яким дозволено поставки продукції до ЄС](#). Істотно збільшилися поставки цукру (у 7 разів р/р) та макухи (на 23.9% р/р). Однак тривало зниження експорту олії та насіння олійних, зумовлене вичерпанням перехідних запасів.

Зростання обсягів імпорту товарів у червні сповільнилося до 9.9% р/р (з 16.1% у травні) також за рахунок продукції машинобудування та хімічної промисловості. Зокрема в червні, на відміну від минулого року, були відсутні закупівлі ТВЕЛів. Крім того, поглибилося падіння імпорту техніки сільськогосподарського призначення (до 18.3% р/р), що може бути зумовлено як високими темпами закупівель у минулих періодах, так і частковою переорієнтацією аграріїв на техніку вітчизняного виробництва⁸. Скоротилися й вартісні обсяги імпорту легкових автомобілів на 13.1% р/р, серед іншого через рекордні обсяги закупівель уживаних авто [згідно з інформацією "Укравтопром"](#). Натомість високими темпами зростає імпорт окремого устаткування, зокрема діодів та транзисторів, що може бути пов'язане з подальшим будівництвом об'єктів із виробництва енергії з відновлювальних джерел. Як наслідок після нарощування в попередні періоди у червні імпорт продукції машинобудування навіть дещо звузився (на 0.1% р/р).

Також знизилися обсяги імпорту хімічної продукції (на 1.9% р/р). Це було зумовлено подальшим падінням обсягів імпорту мінеральних добрив (у 2.5 раза р/р), інсектицидів та імпорту лікарських засобів через значні закупівлі в попередні періоди. Крім вищезазначених факторів, додатковим чинником, що міг зумовити істотне сповільнення зростання обсягів імпорту в червні, стало схвалення урядом плану дій, спрямованих на боротьбу з контрабандою на митниці.

Натомість стримувало уповільнення зростання імпорту нарощування закупівель енергоносіїв. Підвищений попит із боку аграріїв через більш ранній початок збиральної кампанії та високі світові ціни на нафту зумовили істотне прискорення зростання імпорту нафтопродуктів (у 1.6 раза р/р). Крім того, дещо збільшилися фізичні обсяги закупівель природного газу (на 2.5% р/р), що на тлі вищих, ніж минулого року, цін призвело до зростання вартісних обсягів імпорту газу на 32.9% р/р. Крім того, вартісні обсяги імпорту вугілля збільшилися на 26% р/р унаслідок суттєвого нарощування закупівель більш дорогого коксівного вугілля зі США. У результаті зростання імпорту енергоносіїв прискорилося до 32.7% р/р.

Зростання обсягу експорту послуг сповільнилося (до 3.2% р/р), зокрема за рахунок послуг залізничного транспорту. Також після пікових травневих значень дещо сповільнилося зростання експорту послуг авіаційного транспорту. Водночас зростання імпорту послуг прискорилося до 10.3% р/р за рахунок нарощування імпорту за статтею "подорожі", що пояснюється як активним закордонним туризмом, так і подальшим збільшенням кількості українських трудових мігрантів (та, відповідно, їх витрат за кордоном).

Чисті надходження за фінансовим рахунком у червні становили 0.1 млрд дол. США та, на відміну від попередніх місяців, були забезпечені чистим припливом прямих іноземних інвестицій (0.5 млрд дол. США). Близько 70% загального обсягу ПІІ було спрямовано до банківського сектору в результаті переоформлення боргу в статутний капітал, що зумовлено докапіталізацією окремих банків.

Відповідне скорочення зовнішньої заборгованості банківського сектору було частково компенсовано надходженням довгострокових кредитів підприємствам реального сектору ([у тому числі НАК "Нафтогаз України"](#)). У результаті чистий відплив боргового капіталу з приватного сектору становив 0.1 млрд дол. США.

Чисті зовнішні зобов'язання державного сектору дещо скоротилися (на 12 млн дол. США) унаслідок погашення гривневих ОВДП у власності нерезидентів та виплати довгострокових кредитів.

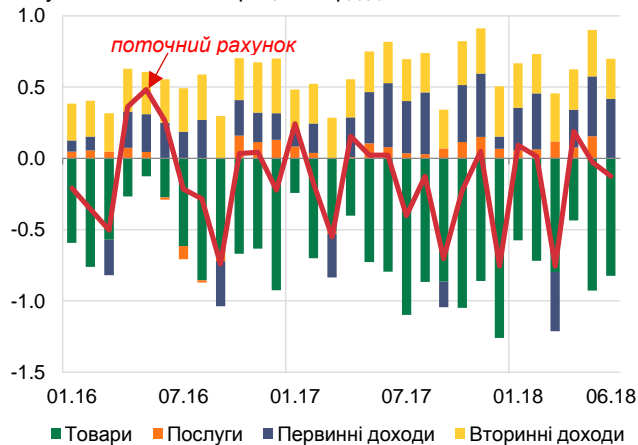
Незважаючи на майже нульовий зведений платіжний баланс (23 млн дол. США), міжнародні резерви станом на кінець червня зменшилися до 18.0 млрд дол. США, або 3.1 місяця імпорту майбутнього періоду через виплати кредитів на користь МВФ (0.2 млрд дол. США).

⁸ Цьому сприяло як [збільшення розміру компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного](#)

[виробництва з початку 2018 року](#), так і розширення переліку підприємств-виробників, що беруть участь у цій програмі.

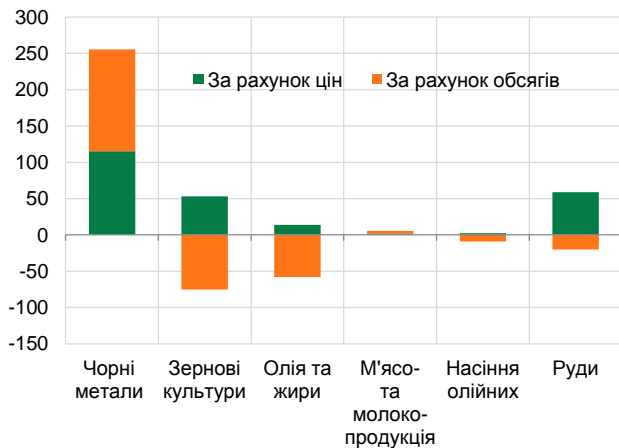
У червні поточний рахунок було зведено з незначним дефіцитом

Рахунок поточних операцій, млрд дол.

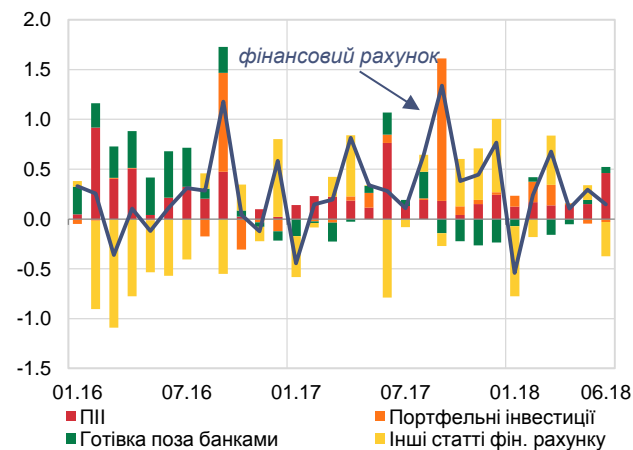
Джерело: НБУ.

Попри певне сповільнення, зростання експорту підтримувалося сприятливою ціною кон'юнктурою та збільшенням обсягів експорту чорних металів
Абсолютна зміна експорту окремих товарів у червні, млн дол.

Джерело: розрахунки НБУ.

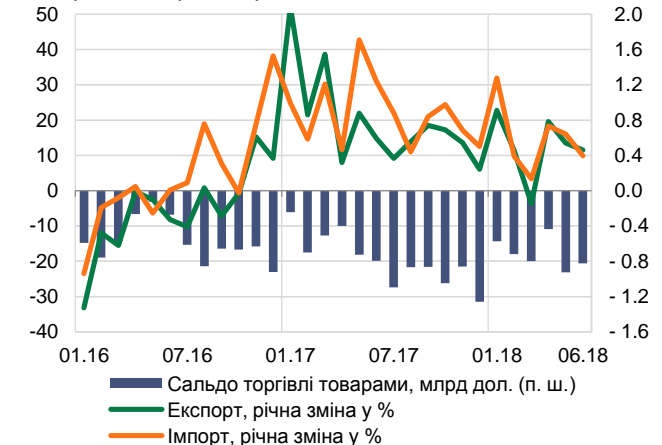
Чистий приплив коштів за фінансовим рахунком був забезпечений припливом ПІІ, близько 70% яких було спрямовано до банківського сектору у формі переоформлення боргу в статутний капітал
Фінансовий рахунок: чисті зовнішні зобов'язання, млрд дол.

Джерело: НБУ.

Дефіцит торгівлі товарами дещо зменшився через більш істотне сповільнення зростання імпорту товарів порівняно з експортом

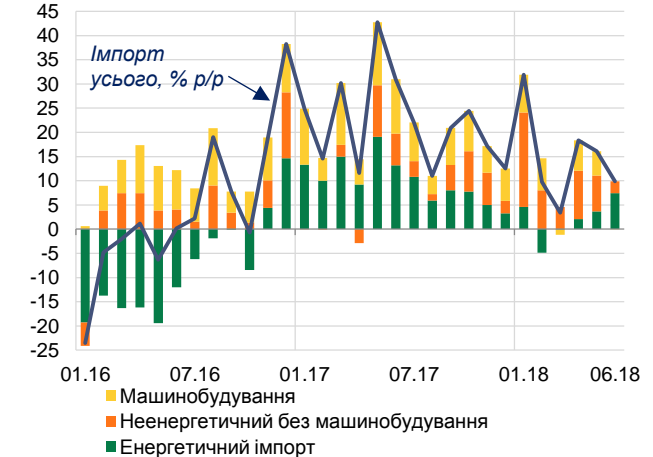
Експорт та імпорт товарів

Джерело: НБУ.

Зростання імпорту товарів істотно сповільнилося за рахунок продукції машинобудування і товарів неенергетичного імпорту

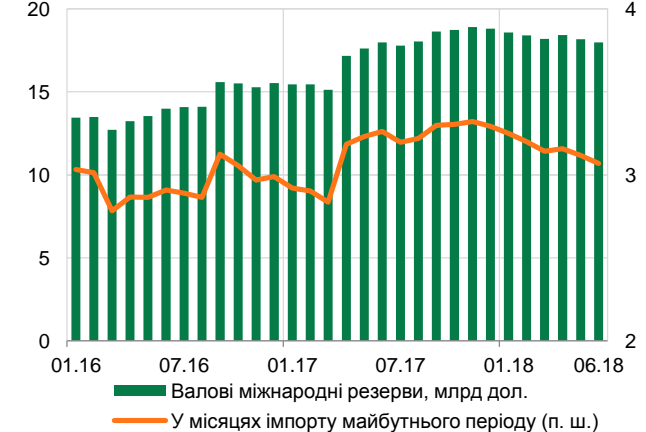
Внесок у річну зміну імпорту товарів, в. п.

Джерело: розрахунки НБУ.

Міжнародні резерви станом на кінець червня зменшилися через виплати кредитів на користь МВФ

Валові міжнародні резерви, млрд дол.

Джерело: НБУ.

2.6. МОНЕТАРНИЙ СЕКТОР ТА ФІНАНСОВІ РИНКИ

На останньому засіданні з питань монетарної політики Правління НБУ прийняло рішення підвищити з 13 липня 2018 року облікову ставку на 50 б. п. – до 17.5% річних.

Відновлення циклу посилення жорсткості монетарних умов було спричинене посиленням ризиків для зниження інфляції до середньострокової цілі зокрема через дію низки чинників – збереження високого споживчого попиту, відтермінування чергового траншу МВФ, що ускладнює отримання коштів від інших офіційних кредиторів і на міжнародних ринках капіталу поряд із відпливом коштів нерезидентів із ринку гривневих ОВДП, усе ще високі інфляційні очікування.

Слідом за посиленням жорсткості монетарних умов зросла вартість гривневих міжбанківських ресурсів, демонструючи, як і в попередні періоди, тісний зв'язок з обліковою ставкою. Відреагували підвищенням і процентні ставки за гривневими ОВДП, що підтримало попит на них. Водночас в умовах зміцнення долара на світових ринках та посилення монетарної політики розвинутими країнами тривав відплив коштів нерезидентів із ринку гривневих ОВДП, який, однак, залишався помірним.

Натомість у червні, в умовах незмінної облікової ставки НБУ впродовж кількох місяців, головним фактором, який визначав динаміку гривневих роздрібних процентних ставок, була зміна кон'юнктури на окремих сегментах ринку. Зростаюча конкуренція між банками за корпоративних клієнтів призвела до незначного підвищення дохідності депозитів НФК. Водночас середньозважена процентна ставка за кредитами НФК практично не змінилася. Також, попри загалом незмінну середньозважену процентну ставку за депозитами ДГ в червні, вартість кредитів населенню зросла, насамперед за подальшого поживлення споживчого кредитування.

Завдяки жорсткій монетарній політиці, яку НБУ проводив у поточному році, вплив погіршення зовнішніх умов на світових фінансових ринках для країн, ринки яких розвиваються, на український ринок залишався порівняно помірним. Як результат середній офіційний обмінний курс гривні до долара за червень залишився практично на рівні попереднього місяця, на відміну від більшості валют країн – ОТП України, які послабилися. Це сприяло зміцненню гривні до кошика валют країн ОТП як у номінальному, так і в реальному вимірі (відповідно на 0.9% р/р та 7.3% р/р).

Проте з другої половини червня та в липні тиск на обмінний курс гривні посилювався головним чином через підвищення попиту на іноземну валюту з боку імпортерів енергоносіїв, операції корпоративного сектору з перерахування дивідендів за кордон та вихід нерезидентів з гривневих ОВДП. Офіційний обмінний курс гривні до долара в липні девальвував на 2.2%. За таких умов НБУ зберігав свою присутність на валютному ринку, згладжуючи надмірні коливання обмінного курсу гривні. Сальдо операцій НБУ з іноземною валютою в червні було додатним (24 млн дол.), а в липні набуло незначного від'ємного значення (64 млн дол.).

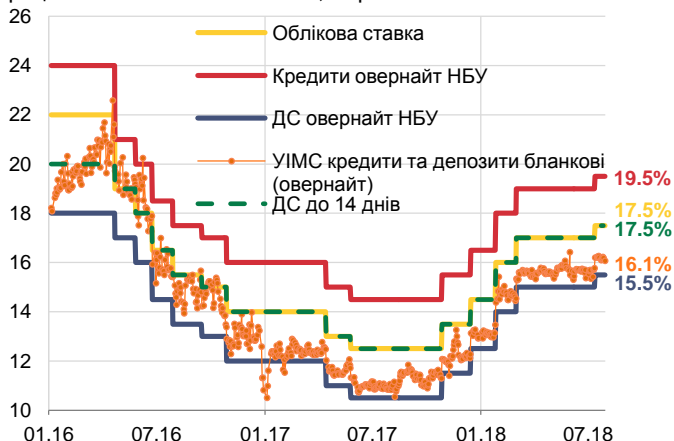
Середньоденні обсяги ліквідності у червні продовжували зростати, однак наприкінці місяця сукупні залишки коштів на коррахунках банків та депозитних сертифікатах знизилися. Операції уряду були основним джерелом постачання ліквідності в червні (їх чистий вплив оцінено на рівні 5.7 млрд грн). Однак це було компенсовано зростанням обсягу готівки (на 12.8 млрд грн), що мало переважно сезонний характер. Останнє сприяло розширенню грошової бази в червні (на 3.1% м/м), проте через статистичний ефект її річні темпи приросту дещо сповільнилися (до 10.0%).

Грошова маса за місяць зросла (на 1.2% м/м та 9.9% р/р), на що, крім готівки, вплинув приплив коштів на депозитні рахунки банків як у національній, так і в іноземній валютах. Зокрема, стрімкому збільшенню гривневих коштів ДГ (на 5.9% м/м та 22% р/р) сприяли високі темпи зростання заробітних плат. Натомість, планові перерахування господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, коштів до державного бюджету, були головним чинником скорочення залишків депозитів НФК.

Темпи зростання кредитів, наданих ДГ у національній валюті, в червні залишалися високими (44.4% р/р), однак приріст залишків гривневих кредитів загалом сповільнився (до 13.1% р/р), головним чином за рахунок кредитів НФК. Попри [зростання попиту з боку корпоративних клієнтів](#), зумовленого потребами бізнесу в оборотному капіталі та фінансуванні інвестицій, темпи зростання залишків кредитів НФК у національній валюті знизилися (до 7.2% р/р). Нарощування кредитування корпоративного сектору, серед інших чинників стримується високим рівнем закредитованості великих підприємств.

Слідом за посиленням жорсткості монетарних умов вартість гривневих міжбанківських ресурсів зростає, демонструючи тісний зв'язок з обліковою ставкою

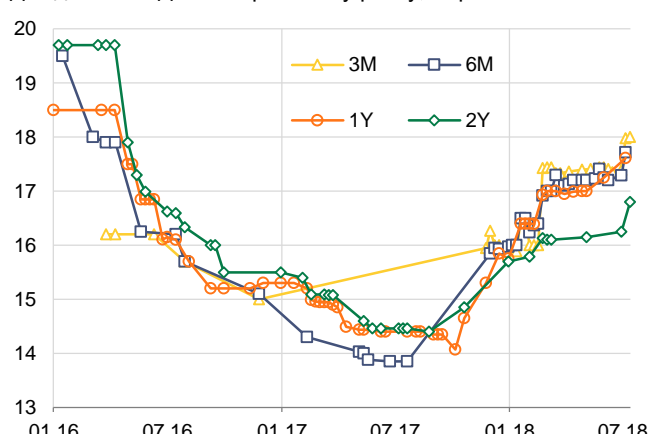
Процентні ставки НБУ та УІМС, % річних

Джерело: НБУ.

Відреагували підвищенням і процентні ставки за гривневими ОВДП

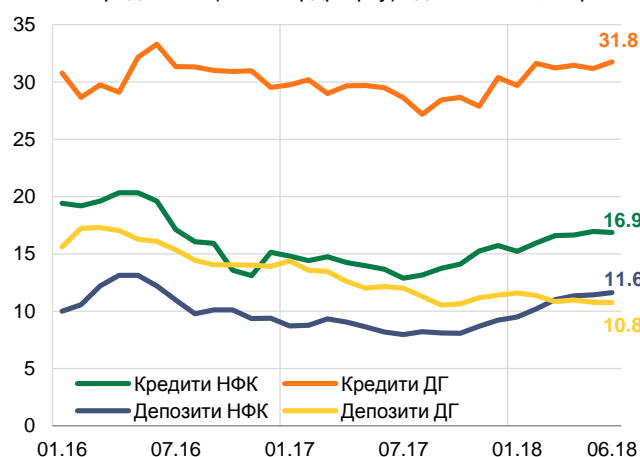
Дохідність ОВДП на первинному ринку, % річних

Джерело: НБУ.

Головними факторами, які визначали динаміку роздрібних процентних ставок у червні, були кон'юнктурні чинники

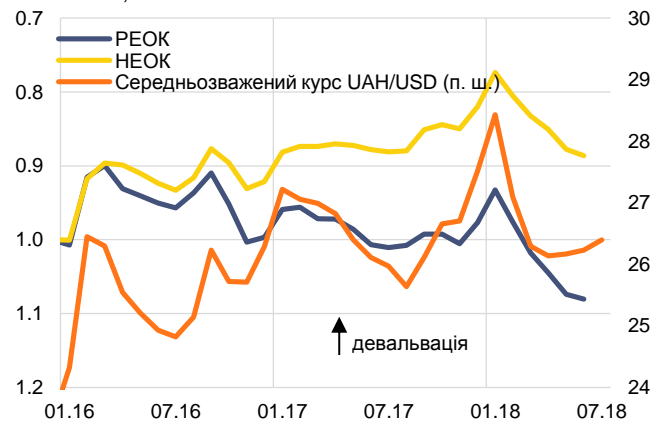
Середньозважені процентні ставки в національній валюті за новими кредитами (без овердрафту) і депозитами, % річних

Джерело: НБУ.

Помірне послаблення гривні до долара порівняно з валютами країн – ОТП України зумовило зміцнення НЕОК та РЕОК гривні у червні

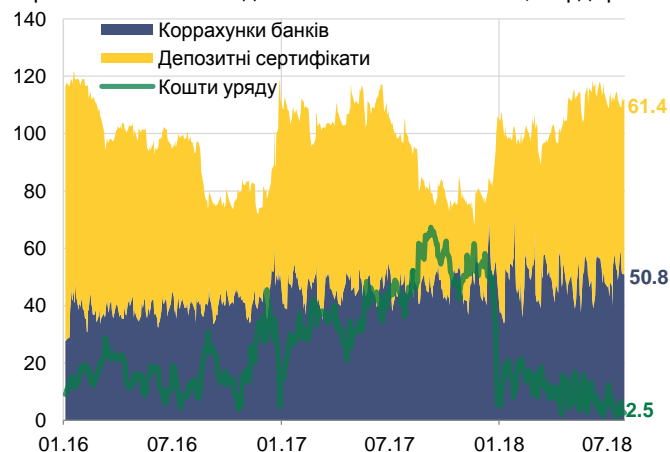
Індекс РЕОК та НЕОК гривні та середньозважений курс UAH/USD*, 12.2015 = 1

Примітка: попередні дані.
* За середньомісячним міжбанківським курсом.
Джерело: IFS, розрахунки НБУ.

У червні ліквідність банківської системи продовжувала зростати, однак залишки коштів на коррахунках банків та депозитних сертифікатах НБУ наприкінці місяця знизилися

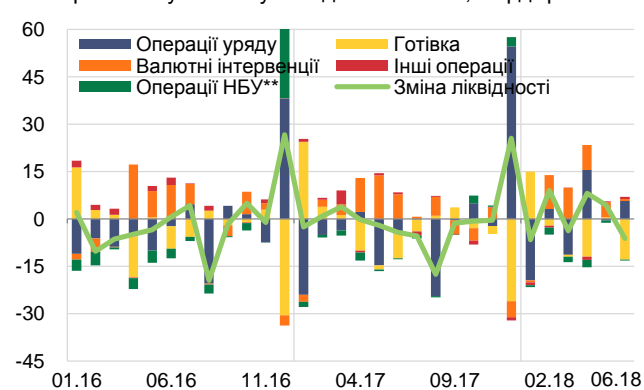
Окремі показники ліквідності банківської системи, млрд грн

Джерело: НБУ.

Операції уряду були основним джерелом постачання ліквідності в червні. Однак їх вплив було компенсовано сезонним зростанням обсягу готівки

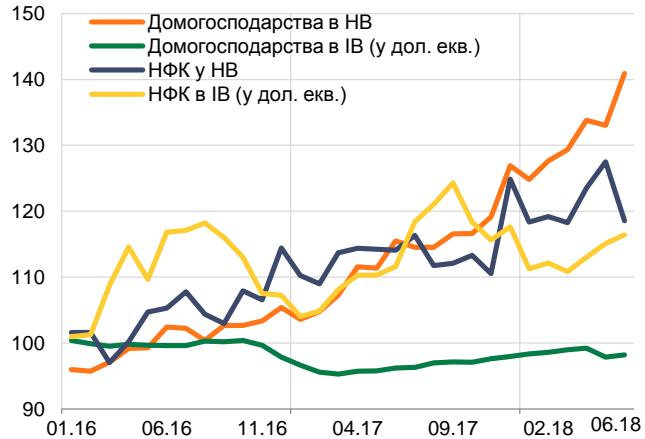
Фактори впливу на зміну ліквідності банків*, млрд грн

* Зміна залишків депозитних сертифікатів НБУ та коррахунків на кінець місяця до попереднього місяця.
** Крім операцій з депозитними сертифікатами.
Джерело: НБУ.

Зростання заробітних плат забезпечило приплив гривневих депозитів ДГ, а планові перерахування коштів до бюджету скоротили обсяги депозитів НФК

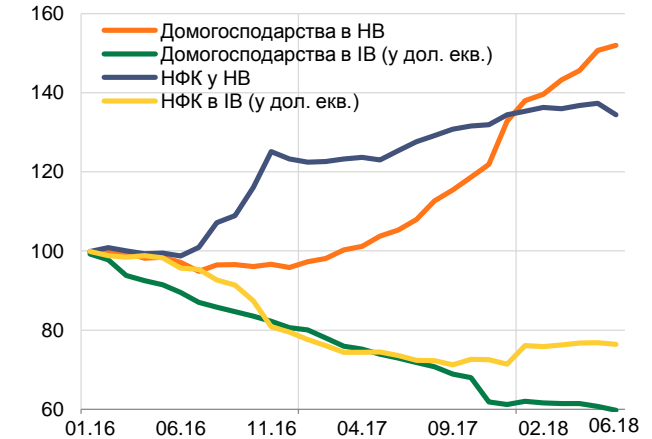
Депозити, 12.2015 = 100

Примітка: НВ – національна валюта, ІВ – іноземна валюта.
Джерело: НБУ.

Споживче кредитування продовжувало зростати високими темпами, натомість нарощування корпоративного кредитування стримується високим рівнем закредитованості великих підприємств

Кредити, 12.2015 = 100

Примітка: НВ – національна валюта, ІВ – іноземна валюта.
Джерело: НБУ.

АБРЕВІАТУРИ ТА СКОРОЧЕННЯ

ІСЦ	Індекс споживчих цін	ППП	Податок на прибуток підприємств
БІСЦ	Базовий індекс споживчих цін	ПФУ	Пенсійний фонд України
ІЦВ	Індекс цін виробників	ОВДП	Облігації внутрішньої державної позики
ВВП	Валовий внутрішній продукт	ФГВФО	Фонд гарантування вкладів фізичних осіб
ІВБГ	Індекс виробництва базових галузей	ФОП	Фізична особа підприємця
РЕОК	Реальний ефективний обмінний курс	НБУ	Національний банк України
НЕОК	Номинальний ефективний обмінний курс	Казначейство,	Державна казначейська служба України
ДССУ	Державна служба статистики України	ДКСУ	Міністерство фінансів України
ДСЗУ	Державна служба зайнятості України	МФУ	Прямі іноземні інвестиції
ДГ	Домогосподарства	ПІІ	Антитерористична операція
США	Сполучені Штати Америки	АТО	Неконтрольовані території Донецької та Луганської областей
ФРС	Федеральна резервна система США	НКТ	Основні торговельні партнери
МВФ	Міжнародний валютний фонд	ОТП	Житлово-комунальне господарство
НФК	Нефінансові корпорації	ЖКГ	External Commodity Price Index, зважений індекс зміни світових цін на основні товари українського експорту
МСФЗ	Міжнародні стандарти фінансової звітності	ЕСРІ	Український індекс міжбанківських ставок
МБКР	Міжбанківський кредитний ринок	УІМС	Велика рогата худоба
ПДВ	Податок на додану вартість	ВРХ	Індекс споживчих настроїв
ПДФО	Податок на доходи фізичних осіб	ІСН	
млн	мільйон	дол./т	доларів США за 1 тону
млрд	мільярд	євро/дол.	доларів США за 1 євро
грн	гривня	руб./дол.	російських рублів за 1 долар США
дол.	долар США, якщо не зазначено інше	р/р	у річному вимірі, річна зміна, до відповідного періоду попереднього року
руб.	російський рубль	м/м	до попереднього місяця, у місячному вимірі
в. п.	відсотковий пункт	с/с	у сезонно скоригованому вимірі
б. п.	базисний пункт		
п. ш.	права шкала		
бар.	барель		